

Statsbidrag till folkhögskolor 2022

Villkor och fördelning

Fastställt av Folkbildningsrådets styrelse den 8 december 2021

Diarienummer 21/00449

FÖRORD

Den svenska folkhögskolan är en unik utbildningsform. Folkhögskolan riktar sig till vuxna och kombinerar begreppen bildning och utbildning. De första svenska folkhögskolorna grundades 1868. Redan tidigt kom folkhögskolorna att finansieras med offentliga medel i form av en kombination av statsbidrag, ursprungligen avsett för löner, samt landstingsbidrag, avsett främst för fastigheter. Undervisningen har samtidigt varit lagstadgat avgiftsfri för de studerande.

Folkhögskolan har sedan starten varit ett accepterat komplement till det ordinarie utbildningssystemet – ursprungligen folkskolan och i modern tid grund- och gymnasieskolan. Från folkhögskolan har deltagare kunnat gå vidare till högre studier. Folkhögskolorna har dessutom kunnat erbjuda egna yrkesutbildningar och en mängd estetiska utbildningar. För civilsamhällets organisationer har folkhögskolorna ofta spelat en viktig roll i den demokratiska skolningen av generationer av medlemmar.

I det folkbildningspolitiska dokumentet *Vägval & Vilja*¹ redovisar folkbildningens egna företrädare sin syn på folkbildningens roll och uppgifter i samhället. Folkhögskolan kan fungera som bildningscenter, utbildningsanordnare, kulturarena, demokratisk möjliggörare och som en del av civilsamhället. Folkbildningen har stor betydelse för demokrati, arbetsmarknad, mångfald och social sammanhållning. Det är framför allt den idémässiga grunden, pedagogiken och självständigheten som ger folkhögskolorna en särställning i förhållande till andra utbildningsanordnare.

Cirka tre fjärdedelar av folkhögskolorna ägs och drivs av nationella eller lokala rörelser i form av föreningar och stiftelser och cirka en fjärdedel av folkhögskolorna av regioner.

Detta dokument fastställer villkoren för statsbidrag till folkhögskolor.

¹ *Folkbildningens Vägval och Vilja*, Kombinera, Stockholm 2013

INNEHÅLL

1	Inledning	6
1.1	Statens mål och syften	6
1.2	Folkbildningsrådet	6
2	Utbildningsformen folkhögskola	8
2.1	Allmänt	8
2.2	Självständiga folkhögskolor	9
2.3	Folkhögskolan är en fri och frivillig utbildningsform	9
2.4	Folkhögskolans pedagogiska idé och miljö	10
2.5	Allmän kurs ger tillträde till högre studier	11
2.6	Mångfald av kurser	12
2.7	Samverkan i civilsamhället	12
3	Villkor för utbildningsformen folkhögskola	13
3.1	Mottagare av statsbidrag	13
3.2	Grundläggande värderingar	14
3.3	Organisatoriska villkor	14
3.4	Verksamhetsvillkor	16
3.5	Verksamhetsformer	19
3.6	Behörigheter, SeQF-nivåer och studieomdömen	21
4	Rapportering av verksamhet	24
4.1	Anordnarskap	24
4.2	Deltagare och deltagarveckor	24
4.3	Kurslängd och heltidsstudier	25
4.4	Lärartäthet	26
4.5	Verksamhet som inte är statsbidragsberättigad	27
5	Uppföljning och rapportering	28
5.1	Uppföljning av statsbidragsvillkoren	28

6 Fördelningssystem för statsbidraget 34

6.1	Organisationsbidrag.....	34
6.2	Verksamhetsbidrag.....	34
6.3	Förstärkningsbidrag	35
6.4	Bidrag för språkligt stöd	35
6.5	Medfinansiering	36

Bilaga 1 Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen 37

1 Inledning

1.1 Statens mål och syften

Statens stöd till folkbildningen utgår från det mål som riksdagen beslutat för folkbildningspolitiken.

Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.²

Statens stöd till folkhögskolorna regleras i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen (nedan kallad statsbidragsförordningen, se bilaga 1). De fyra syftena med statens stöd till folkbildningen är att

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

1.2 Folkbildningsrådet

Folkbildningsrådet bildades 1991 för att ansvara för myndighetsuppgifter avseende folkbildningsområdet och har även till uppgift att bevaka folkhögskolan som utbildningsform i utbildningssystemet.³

Folkbildningsrådet är en ideell förening som består av tre medlemsorganisationer: Studieförbunden i samverkan, Sveriges kommuner och regioner (SKR), samt Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO).

² Proposition 2013/14:172 *Allas kunskap – allas bildning*

³ Folkbildningsrådet är en ideell förening som, enligt 7 b § lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde, prövar frågor om fördelning av statsbidrag mellan folkhögskolor, studieförbund och studerandeorganisationer inom folkhögskolan.

Enligt 5 § statsbidragsförordningen beslutar Folkbildningsrådet vilka som ska få statsbidrag och fördelar tillgängliga medel mellan dem. För verkställighet av förordningen gäller Folkbildningsrådets villkor och fördelningskriterier för statsbidraget till folkhögskolor.

Utifrån dessa villkor och kriterier fattar Folkbildningsrådet beslut om vilka folkhögskolor som ska få statsbidrag och hur tillgängliga medel ska fördelas dem emellan. Vidare beslutas också om tillstånd att bedriva nya folkhögskolor med statsbidrag.⁴

I Folkbildningsrådets uppdrag ingår att kontinuerligt följa upp och utvärdera den statsbidragsfinansierade folkbildningsverksamheten i förhållande till statens syften och till de villkor som Folkbildningsrådet angivit. Om villkoren inte uppfylls, kan statsbidraget helt eller delvis återkrävas från folkhögskolan.⁵

Allmän kurs är inplacerad i den nationella referensramen för kvalifikationer, SeQF.⁶ Fullgjord grundskolenivå innebär SeQF-nivå 2 och fullgjord gymnasienivå innebär SeQF-nivå 4. Därav följer att Folkbildningsrådet ska granska kvaliteten i utbildningen inom de allmänna kurserna och folkhögskolornas eget kvalitetsarbete när det gäller denna utbildning inklusive utfärdande av intyg.

Folkbildningsrådet har av medlemmarna också fått i uppdrag att ge stöd till folkhögskolor vid ansökningar till den nationella referensramen för kvalifikationer, SeQF, gällande särskild kurs.

⁴ Folkbildningsrådets *Riktlinjer för prövning av statsbidragsmottagare*.

⁵ 15 § statsbidragsförordningen och *Riktlinjer för Folkbildningsrådets hantering av avvikelser*.

⁶ SeQF, Swedish Qualification Framework, Sveriges referensram för kvalifikationer. I bilaga 2 till förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande finns en förteckning över nivåer på kvalifikationer vars resultat av lärande är författningsreglerat.

2 Utbildningsformen folkhögskola

2.1 Allmänt

Folkhögskolan är en utbildningsform för vuxna som kännetecknas av en balans mellan det formella och det icke-formella, utbildning och bildning.⁷ Folkhögskolan kombinerar frågorna *Vad ska du bli?* och *Vem ska du bli?* Folkhögskolan ger formella kunskaper av olika slag i kombination med ett brett fokus på allmän bildning.

Det finns 155 folkhögskolor runt om i landet och de har både långa och korta kurser. Det finns allmänna kurser på grundskolenivå och gymnasienivå som kan ge behörighet till vidare studier. Det finns särskilda kurser antingen inriktade mot olika intresseområden eller olika målgrupper. Det finns också särskilda kurser som är yrkesutbildningar både på gymnasienivå och på eftergymnasial nivå. Därutöver finns en mångfald av korta kurser utifrån respektive folkhögskolas profil och kompetens. Det finns en folkhögskolekurs för alla – oavsett bakgrund och behov.

Undervisningen på folkhögskola är avgiftsfri och folkhögskolekurser berättigar till statligt studiestöd.

Regeringen ger också genom Arbetsförmedlingen folkhögskolan flera uppdrag som Studiemotiverande folkhögskolekurser för arbetssökande och Etableringskurser för nyanlända. Folkhögskolan har ett uppdrag att arbeta med asylsökande, *Svenska från dag ett*. På detta sätt har folkhögskolan flera uppdrag från regeringen. En del folkhögskolor ger också undervisning inom *Svenska för invandrare* (sfi) och gör även andra uppdrag från kommuner som till exempel verksamhet för unga under 20 år inom det kommunala aktivitetsansvaret.⁸

⁷ Proposition 2013/2014:172 *Allas kunskap – allas bildning*

⁸ Enligt 29 kap. 9 § skollagen (2010:800) ska en hemkommun hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta som har fullgjort sin skolplikt men inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning.

I folkhögskolan möts en mångfald av idéer och intressen. Folkhögskolorna har ofta flera olika utbildningar med olika inriktningar, på olika nivåer och för flera olika målgrupper. Folkhögskolorna är relativt små skolor, därför blir folkhögskolan en mötesplats för människor med olika ålder, bakgrund och behov.

2.2 Självtändiga folkhögskolor

Statens stöd till folkhögskolan utmärks av en tilltro till folkhögskolornas förmåga att självständigt forma den verksamhet som är kopplad till stödet. Staten anger syftena med statsbidraget men inte målen för verksamheten. Statsbidragen hanteras i ett självförvaltningssystem av folkbildningens egen organisation, Folkbildningsrådet, som har myndighetsuppdraget att ta emot, fördela och följa upp statsbidraget. Förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen, *Statsbidrag till folkhögskolor – villkor och fördelning* och de villkorsanvisningar som Folkbildningsrådet beslutar om är de styrdokument som främst reglerar verksamheten.

Folkhögskolornas relativa frihet från statlig styrning ger möjlighet att utifrån sina skilda profiler och idémässiga bakgrunder utforma verksamheten. Självständigheten och folkhögskolans pedagogiska idé och miljö präglar utbildningsformen folkhögskola och ger folkhögskolorna en särställning i förhållande till andra utbildningsformer. Ingen folkhögskola är den andra lik, just variationsrikedomen är ett av utbildningsformens kännetecken.

Folkhögskolorna ska bedriva sin verksamhet utan kommersiellt syfte och fritt från vinstuttag. De folkbildnings- och folkrörelseanknutna idéerna i kombination med den demokratiska organisationsformen skiljer folkhögskolorna från privata aktörer. Privatpersoner eller företag kan inte starta folkhögskolor, det är alltid folkrörelser, organisationer eller regioner som är huvudmän.

2.3 Folkhögskolan är en fri och frivillig utbildningsform

Med begreppet **fri** menas att varje folkhögskola och dess huvudman själva anger målen för verksamheten. Utifrån målformuleringen kan folkhögskolan självständigt besluta om vilket kursutbud de vill erbjuda, vilka deltagare de antar samt anställa de lärare som de har behov av.

Folkhögskolorna är också fria att själva utforma kursinnehållet, sitt sätt att arbeta och organisera studierna; det finns inga nationella läroplaner eller kursplaner. Detta gäller såväl för den allmänna kursen som för de särskilda

kurserna och kortkurserna. På så sätt skapas en stor variation och bredd i kursutbudet och även utrymme för deltagarinflytande.

Med begreppet **frivillig** menas att det är deltagarna själva som fritt och aktivt söker utbildning och väljer folkhögskola utifrån sina intressen och behov vid de tillfällen i livet som passar individen bäst. Folkhögskolan ger möjligheter till återkommande lärande.

Med friheten följer också ett stort ansvar. Det är viktigt att deltagarna får en bra utbildning och verksamhet och att anställda har goda arbetsförhållanden. För samhället är det dessutom angeläget att skattemedel används på ett ändamålsenligt sätt. Folkhögskolornas ansvar ligger också i att följa statsbidragsvillkor, gemensamma anvisningar och den formalia som följer med de uppgifter som får betraktas som utbildningsformens myndighetsutövning som exempelvis att utfärda behörigheter och studieomdömen.

Folkhögskolorna har ansvar för, var för sig och gemensamt, att behandla etiska frågor och sätta gränser mot oönskad verksamhet. Det förutsätter en aktiv dialog om etiska vägval och gränsdragningar på såväl nationell som lokal nivå. Arbetet med etik- och gränsdragningsfrågor och ansvarstagandet för de studerandes situation påverkar utbildningsformens trovärdighet.

2.4 Folkhögskolans pedagogiska idé och miljö

Statens mål med folkbildningspolitiken är att ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. Detta mål är en grundbult som återkommer i folkhögskolans verksamhet och pedagogik på flera sätt.

Ett viktigt kännetecken för folkhögskolan som utbildningsform är ett demokratiskt arbetssätt där deltagarna har stora möjligheter till inflytande över hur den utbildning de deltar i utformas. Folkhögskolan vill ge kunskaper för förändring, både på individnivå och på samhällsnivå.

Studierna är samtalsbaserade och bygger på aktivt deltagande i ett nära samarbete mellan deltagarna och lärarna, samt deltagarna emellan. Folkhögskolan har en pedagogik som möter hela individen där den befinner sig med sina erfarenheter och med individens egna mål som riktmärke. Det kollaborativa lärandet i grupp där olikheter är ett verktyg för lärande, betoningen på gruppens gemensamma utveckling och det talade ordet; allt detta utgör basen för kunskapsbildningen och skapar mervärden till den personliga kunskapsutvecklingen. Läraren är vägvisaren i

lärandeprocesserna som inbegriper socialt samspel, samarbete, diskussioner och reflektion.

Folkhögskolan arbetar ofta med mindre och mer sammanhållna studiegrupper med gemensamma kursstarter och sammanhållna kursdagar. Folkhögskolan strävar efter en hög lärartäthet och undervisningen präglas ofta av ett tvärvetenskapligt synsätt, ett ämnesövergripande helhetstänkande, med en blandning av teori och praktik. Målet är att varje studerande ska få en personlig relation till sina kunskaper.

Folkhögskolornas små enheter skapar en närhet som synliggör varje individ, vilket i sin tur leder till en tryggare skolmiljö. I socialpedagogiskt syfte genomförs ofta sociala och kulturella aktiviteter utöver den organiserade undervisningen. Detta är i samklang med statens syfte med stödet till folkbildningen om att bidra till att bredda intresset och öka delaktigheten i kulturlivet.

I det socialpedagogiska arbetet är också internatet ett viktigt verktyg. Det har ett pedagogiskt syfte och är därmed mer än bara en boendeform. Det kan också utgöra en nödvändig förutsättning för att vissa deltagare ska kunna genomföra sin utbildning.

2.5 Allmän kurs ger tillträde till högre studier

Ett annat av statens syften med stödet till folkbildningen är att bidra till att utjämna utbildningsklyftor. Varje folkhögskola har därför en allmän kurs, som kan ge kunskaper och leda fram till behörigheter till vidare studier. Längden på studierna kan variera beroende på deltagarnas kunskaper och erfarenheter från tidigare studier och arbete.

Folkhögskolans allmänna kurs på gymnasienivå har en egen behörighetsmodell för att ge tillträde till högskolestudier, yrkeshögskolestudier eller andra eftergymnasiala yrkesutbildningar. Denna modell är framtagen i samarbete med Universitets- och högskolerådet och Myndigheten för yrkeshögskolan och kombinerar studier enligt folkhögskolans arbetssätt och särart i allmän kurs med ett intygande av ämneskunskaper som motsvarar vissa av gymnasieskolans ämnesplaner. Tillsammans ger detta deltagaren grundläggande behörighet till högre studier.

Folkhögskolorna har också en egen bedömningsmodell vilken innebär att deltagarna på allmän kurs kan få ett studieomdöme. Studieomdömet är inte ett betyg utan en samlad helhetsbedömning anpassad till folkhögskolans idé och arbetssätt. Bedömningen av den enskildes studieförmåga baseras på

flera faktorer, bland annat kunskaper, färdigheter, förståelse, överblick, social förmåga med mera. Studieomdömet fyller sin främsta funktion vid tillträdet till högskolan som har en särskild urvalsgrupp för de folkhögskolestuderande.

2.6 Mångfald av kurser

Folkhögskolorna erbjuder utöver de allmänna kurserna också en mängd särskilda kurser – många vänder sig till särskilda målgrupper, medan andra har specifika intresseinriktningar. Flertalet särskilda kurser har en estetisk inriktning, såsom musik, teater, konst, vilka också kan förbereda för högre studier inom respektive område. Statens syfte med stödet till folkbildningen om att bredda intresset och öka delaktigheten i kulturlivet uppfylls både genom detta kursutbud och genom spridningseffekter till övriga deltagare på skolan och till det omgivande lokalsamhället.

Folkhögskolan erbjuder också många yrkesutbildningar både på gymnasienivå och på eftergymnasial nivå som till exempel utbildning till behandlingspedagog, fritidsledare, journalist, lärarassistent och personlig assistent.

För att kunna nå fler målgrupper och minska utbildningsklyftor har folkhögskolan utvecklat former och metoder för ett flexibelt lärande. Flera kurser kan studeras på distans, men även dessa erbjuds enligt folkhögskolans kännetecken och arbetsformer med den samlade studiegruppen som bas för lärandet.

2.7 Samverkan i civilsamhället

Folkhögskolan bidrar även till att stärka demokratin och skapa samhällsengagemang hos kursdeltagarna genom att vara en del av civilsamhället och genom att ha täta band till det civila samhällets organisationer. Många organisationer tillgodoser sina behov av kompetensutveckling och utbildning för förtroendevalda, ledare och andra med stöd av folkhögskolan.

Folkhögskolorna är också uppskattade mötesplatser i det lokala samhället och spelar ofta en viktig roll i lokalt och regionalt utvecklingsarbete. Kontaktytorna stärker folkhögskolans roll och betydelse för demokratins utveckling lokalt, regionalt och nationellt. Många folkhögskolor bidrar dessutom, både genom sitt kursutbud och genom sina kulturprogram, till det lokala och regionala kulturlivet.

3 Villkor för utbildningsformen folkhögskola

3.1 Mottagare av statsbidrag

- Varje folkhögskola ska ha en styrelse som ansvarar för att den statsbidragsberättigade folkbildningen överensstämmer med fastställda statsbidragsvillkor.
- Mottagare av statsbidrag för folkhögskola ska vara en av Folkbildningsrådet erkänd juridisk person.
- En förändring av folkhögskolans juridiska person eller styrande organisation ska godkännas av Folkbildningsrådet.^{9 10}
- En förändring av folkhögskolans stadgar ska anmälas till Folkbildningsrådet.
- Varje av Folkbildningsrådet godkänd folkhögskola ska var för sig uppfylla statsbidragsvillkoren, även i det fall flera skolor tillhör samma juridiska person.¹¹
- Varje av Folkbildningsrådet godkänd folkhögskola ska särredovisas, ekonomiskt, organisatoriskt och verksamhetsmässigt.
- Den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten ska tydligt särredovisas, ekonomiskt, organisatoriskt och verksamhetsmässigt, från annan verksamhet som inte är bidragsberättigad.

⁹ Med styrande organisation menas den organisation som har avgörande inflytande över styrelsens tillsättning, motsvarande huvudman.

¹⁰ En förändring av juridisk person, styrande organisation eller stadgar kan föranleda att Folkbildningsrådet omprövar statsbidragsrätten för en befintlig statsbidragsmottagare.

¹¹ Godkända folkhögskolor redovisas på www.folkbildningsradet.se.

3.2 Grundläggande värderingar

Folkhögskolan ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och för grundläggande demokratiska värderingar och får inte bedriva eller främja antidemokratisk verksamhet.

Folkhögskolan ska

- arbeta med aktiva åtgärder för att förebygga att deltagare i verksamheten diskrimineras,
- genom sin verksamhet bidra till att alla oavsett kön har samma makt att forma samhället och sina liv och
- särskilt nå deltagare som är korttidsutbildade, utrikes födda eller som har en funktionsnedsättning.

3.3 Organisatoriska villkor

Mottagare av statsbidrag från Folkbildningsrådet ska uppfylla vissa organisatoriska villkor. Villkoren ska säkerställa att folkhögskolans styrelse har förutsättningar att ta ansvar för verksamheten och kunskap om de villkor som gäller för mottagandet av statsbidrag.

3.3.1 Organisation

Folkhögskolan ska ha

- en ansvarig styrelse,¹²
- en demokratiskt styrd organisation med stadgar eller reglemente för folkhögskolan,
- en organisationsform som inte är vinstutdelande eller ett i stadgarna inskrivet förbud mot vinstutdelning,
- en organisation som svarar mot de krav på verksamhetsrapportering, uppföljning och kvalitetsredovisning som ställs på mottagare av statsbidrag inom folkbildningsområdet,
- en organisation som har god kännedom om utbildningsformen samt god kunskap om formalia avseende behörigheter, SeQF, studieomdömen och studiestöd,

¹² 9 § statsbidragsförordningen. Styrelsen kan vara ansvarig för flera folkhögskolor.

- rektor som arbetar på uppdrag av folkhögskolans styrelse och som är ansvarig för den dagliga verksamheten, och
- ett säte, där rektor och lärare finns samt där verksamhet bedrivs.

En folkhögskola kan utöver sitt huvudsäte också ha filialer. Med filial menas långkursverksamhet som bedrivs på annan plats än skolans huvudsäte.

Inför start av filial

- inom den egna regionen ska anmälan göras till Folkbildningsrådet i förväg samt meddelas folkhögskolorna i regionen,
- utanför den egna regionen ska ansökan godkännas av Folkbildningsrådet och beslut meddelas folkhögskolorna i berörd region.¹³

Folkhögskolan ska årligen

- genomföra revision utförd av godkänd eller auktoriserad revisor.¹⁴

3.3.2 Anordnarskap

Folkhögskolan ska

- formulera målen för sin verksamhet utifrån statens syften med stödet till folkbildningen och sin profil,
- säkerställa att statsbidraget används till det ändamål det är avsett för och att det tydligt framgår att det är folkhögskolan som är ansvarig anordnare av verksamheten,¹⁵
- årligen dokumentera och ge tydlig information om den bidragsberättigade folkbildningen, och
- lämna de uppgifter som Folkbildningsrådet begär för att kunna fullfölja sitt uppdrag.

Varje folkhögskola är ansvarig anordnare av folkbildning som finansieras med statsbidrag.

I anordnarskapet ingår ansvaret för

¹³ Folkbildningsrådets styrelse fattar beslut om filialer två gånger årligen. Prövning följer *Riktlinjer för prövning av statsbidragsmottagare*.

¹⁴ För offentliggärda folkhögskolor ska de valda revisorerna i sin granskning biträdas av sakkunnig. Se 12 kap. 8 § kommunallagen (2017:725)

¹⁵ 16 § punkten 3 statsbidragsförordningen.

- planering, kursledning, genomförande, uppföljning och kvalitetssäkring av folkbildning som finansieras med statsbidrag,
- information om och marknadsföring av folkhögskolans verksamhet samt rekrytering av deltagare,
- deltagarnas studiesituation och rättigheter, och
- utfärdande av behörigheter, studieomdömen och intyg.

Vid samverkan

- som rör allmän kurs, särskilda kurser och kortkurser ska samverkansavtal upprättas, där folkhögskolans ansvar för anordnarskapet tydliggörs.

Samverkan får inte ske med verksamhet som bedrivs i kommersiellt syfte.

3.3.3 Kvalitetsarbete

Folkhögskolans systematiska kvalitetsarbete ska:

- relatera till skolans egna mål- och styrdokument,
- bedrivs enligt fastställd plan, och
- dokumenteras och redovisas årligen.¹⁶

Folkhögskolan ska inom kvalitetsarbetet ha dokumenterade system för

- kvalitetssäkring av samtliga kurser och kursplaner samt antagning och urval,
- kvalitetssäkring på allmän kurs av omdömessättning samt av underlag till och utfärdande av behörigheter och SeQF-intyg,
- internkontroll och risk- och väsentlighetsanalys,
- ett studeranderättsligt arbete som tar till vara deltagarnas intressen,¹⁷ och
- ett etik- och gränsdragningsarbete.

3.4 Verksamhetsvillkor

Verksamhetsvillkoren anger ramarna för folkhögskolans ansvar för medlens användande, deltagarnas rättigheter och folkhögskolans personal.

¹⁶ Se 5.1.1.3 Anvisning för verksamhetsberättelse

¹⁷ 9 § statsbidragsförordningen.

Statsbidraget ska användas till kostnader som är förenade med folkbildningen och avser endast den folkhögskola som är mottagare av statsbidraget.

3.4.1 Avgiftsfri undervisning

All statsbidragsberättigad undervisning är avgiftsfri.¹⁸ Folkhögskolan kan ta ut avgifter för bland annat kost och logi, studieresor, studerandeförsäkring samt läromedel och material.

Folkhögskolan ska säkerställa

- att inga avgifter tas ut för ansökan, antagning, registrering, urvalsprocess, medverkande och deras omkostnader, studerandevård, undervisningslokaler, bibliotek eller medlemskap i studerandekår,¹⁹
- att obligatoriska avgifter är kända före kursstart,
- att obligatoriska avgifter inte läggs till eller höjs under läsåret,
- att avgiftsbelagda aktiviteter som tillkommer ska vara frivilliga,
- att avgiftsbelagda fritidsaktiviteter ska vara frivilliga, vilket också gäller avgifter för tillgång till fritidslokaler och
- att eventuell samverkande organisation inte tar ut avgift av deltagarna för undervisningskostnader.
- att deltagare kan få en specifikation som visar vad som ingår i en obligatorisk avgift.

Avgiftsfriheten innebär vidare att folkhögskolan inte får ta ut ersättning från en tredje part eller deltagare för en enskild studieplats. I sådana fall ska dessa platser särredovisas som uppdragsutbildning.

3.4.2 Deltagare

Folkhögskolan ska säkerställa

- att deltagarna i allmän kurs och särskild kurs har fyllt 18 år eller ska fylla 18 år under det kalenderår kursen börjar,
- att det finns organiserade former för studerandeflytande,

¹⁸ 10 § statsbidragsförordningen.

¹⁹ Bekräftelseavgift kan bara tas ut om den är ett förskott på andra kostnader under kurstid.

- att deltagarna, i samband med antagning, ges information om
 - obligatoriska kostnader,
 - antagningspolicy,
 - vilka villkor folkhögskolan ställer för deltagande i kursen,
 - vilka villkor som gäller för att en kurs ska anses vara fullgjord,
 - vilka behörigheter allmän kurs kan leda fram till samt
 - om kursen berättigar till studieomdöme,
- att deltagarna i samband med kursstart ges information om
 - villkor för avstängning och avskiljande,
 - det studeranderättsliga arbetet,
 - former för deltagarinflytande och klagomålshantering samt
 - grunderna för behörigheter, intyg och studieomdöme,
- att deltagarna i allmän kurs och särskild kurs ges tillgång till studie- och yrkesvägledning, och
- att deltagarna i allmän kurs och särskild kurs ges tillgång till kurativt stöd.²⁰

3.4.3 Personal/lärare

Folkhögskolan ska säkerställa

- att lärartätheten motsvarar lägst 1,8 årslärartjänster per 1 000 deltagarveckor rapporterad verksamhet,
- att varje allmän kurs och särskild kurs har minst en ansvarig lärare som är anställd eller har sitt tjänsteställe vid anordnande folkhögskola, och
- att personalen beaktar att tystnadsplikt gäller i verksamheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.²¹

²⁰ Med kurativt stöd menas tillgång till kurator.

²¹ 23 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

3.5 Verksamhetsformer

Folkhögskolan ska genom sina kurser bidra till att rusta deltagarna för fortsatta studier, arbete, samhällsengagemang och vardag. Detta inkluderar att öka den digitala kompetensen för deltagare och pedagogisk personal. Studiemedel kan utbetalas för allmän kurs och särskild kurs.²² Detta förutsätter att kurserna först är godkända av CSN som A1, A2 eller B1.

Följande gäller för folkhögskolans verksamhetsformer/kurser:

3.5.1 Allmän kurs

Allmän kurs är främst avsedd för deltagare som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning.²³ Allmän kurs kan leda till behörigheter för högre studier motsvarande dem som kan fås genom det offentliga skolväsendet. Ettåriga allmänna kurser ska kunna vara en del i en längre behörighetsgivande studiegång.

Allmän kurs ska

- årligen utgöra minst 15 procent av folkhögskolans rapporterade deltagarveckor,²⁴
- omfatta minst 35 veckors heltidsstudier eller motsvarande omfattning vid deltid,
- bedrivas på grundskole- eller gymnasienivå,
- under minst halva kurstiden ha en bredd av ämnen som skiljer sig från en eventuell profilinriktning,^{25 26}
- under minst halva kurstiden på grundskolenivå bestå av förberedande ämnen inför gymnasienivå, eller
- under minst halva kurstiden på gymnasienivå bestå av behörighetsgivande ämnen till högskola eller yrkeshögskola, och
- benämnas allmän kurs i all information.

²² Enligt 3 kap. 5 § *studiestödslagen* (1999:1395) gäller att studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor.

²³ 11 § statsbidragsförordningen.

²⁴ 11 § statsbidragsförordningen.

²⁵ Bredd betyder i detta sammanhang olika ämnen/teman, inte bara olika nivåer.

²⁶ Se 4.2 Deltagare och deltagarveckor

3.5.2 Särskild kurs

På en särskild kurs ägnas större delen av studietiden åt ett speciellt ämnesområde. Vissa särskilda kurser är yrkesutbildningar, och andra riktar sig till speciella målgrupper.

Särskild kurs ska

- omfatta minst 15 kursdagar.

3.5.3 Kortkurs

På en kortkurs ägnas större delen av kurstiden åt ett speciellt ämnesområde ofta med anknytning till folkhögskolans profil.

Kortkurs ska

- omfatta minst en dag och högst 14 dagar samt ha minst fem deltagare, och
- ha deltagare som är 13 år eller äldre.

3.5.4 Kulturprogram

Ett kulturprogram bidrar till och delger allmänheten olika former av kulturella inslag tillsammans med folkhögskolans kursdeltagare. Ett kulturprogram motsvarar två deltagarveckor.²⁷

Kulturprogram ska

- omfatta maximalt 200 deltagarveckor per folkhögskola,
- omfatta minst 60 minuter, och
- vara ett öppet arrangemang med minst tio deltagare förutom folkhögskolans deltagare och anställda.

3.5.5 Utbildningar på distans

Allmän kurs, särskild kurs och kortkurs kan ges på distans. För distanskurser gäller samma villkor som för övriga kurser.²⁸

Distanskurser ska

- hållas samman med gemensam kursstart och gemensamt kursslut,

²⁷ Rapporteringen förutsätter att skolan har kostnader för arrangemanget som inte täcks av samverkande organisation eller av entréavgifter eller dylikt.

²⁸ Grundläggande för att distanskurser berättigar till studiemedel är att folkhögskolan garanterar att den studerande som får studiemedel också är den som bedriver studierna.

- kännetecknas av en pedagogisk miljö som möjliggör ett lärande i samarbete,
- omfatta kommunikation inte enbart mellan lärare och deltagare utan också mellan deltagarna, och
- ha minst lika mycket lärar- eller handledarresurser som vid skolförlagd undervisning.

3.6 Behörigheter, omfattningskrav SeQF-nivåer och studieomdömen

Intygande av behörigheter, omfattningskrav, SeQF-nivåer och studieomdöme är att betrakta som myndighetsutövning och är alltid rektors ansvar. Är rektor förhindrad att underteckna kan intyget undertecknas av den som är i rektors ställe enligt skolans delegationsordning och denne anges då som tillförordnad rektor. Villkoren ska säkerställa att folkhögskolorna agerar rättssäkert gentemot deltagarna.

3.6.1 Behörigheter, omfattningskrav, SeQF-nivåer och intyg

Folkhögskolan har en egen modell för att intyga behörigheter till högre studier. Den kombinerar studier enligt folkhögskolans arbetssätt i den allmänna kursen med ett intygande av kunskaper i vissa ämnen som motsvarar grundskolans eller gymnasieskolans ämnesplaner.

Folkhögskolan ska

- varje år upprätta en studieplan tillsammans med varje deltagare i allmän kurs. Studieplanen ska innehålla uppgifter om både kursinnehåll och omfattningskrav.²⁹
- varje år utfärda folkhögskolans eget kursintyg för samtliga deltagare inom allmän kurs,
- för deltagare i allmän kurs på grundskolenivå, årligen dokumentera behörigheter och på begäran utfärda intyg om inhämtade kunskaper,³⁰
- till deltagare, som efter genomförd allmän kurs på grundskolenivå har bedömts kunna tillgodogöra sig studier på gymnasial nivå,

²⁹ Se *Villkorsanvisning för folkhögskolans behörighetsgivande*

³⁰ Folkbildningsrådets *Villkorsanvisning för folkhögskolas intygande av kunskaper motsvarande grundskolenivån*.

utfärda intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola,³¹

- för deltagare i allmän kurs på gymnasienivå, årligen dokumentera behörigheter i enskilda ämnen och på begäran utfärda dessa,
- till deltagare, som efter genomförd allmän kurs på gymnasial nivå har uppnått de krav som ställs för grundläggande behörighet till högskolestudier eller yrkeshögskolestudier, utfärda intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola,³²
- för deltagare i allmän kurs på gymnasienivå som varaktigt lämnar skolan eller som har fullgjort allmän kurs, utfärda intyg om behörigheter till högskolestudier respektive yrkeshögskolestudier,³³
- för deltagare i särskild kurs utfärda intyg efter fullgjord kurs, och
- bevara utfärdade intyg och behörigheter för deltagare i allmän kurs och särskild kurs.³⁴

3.6.2 Studieomdömen

Studieomdöme kan ges på allmän kurs och är en sammanfattande bedömning av deltagarens studieförmåga.³⁵

Folkhögskolan ska

- under läsåret informera deltagare om de grunder som tillämpas vid omdömessättning,
- sätta studieomdöme i enlighet med Folkbildningsrådets villkorsanvisning,
- varje läsår sätta studieomdöme för samtliga deltagare som fullgjort ett år på allmän kurs på gymnasienivå,

³¹ Folkbildningsrådets *Villkorsanvisning för SeQF och folkhögskolans allmänna kurs*.

³² Se föregående not.

³³ Folkbildningsrådets *Villkorsanvisning för folkhögskolans behörighetsintygande*.

³⁴ Behörigheter och studieomdöme utfärdas på det av Folkbildningsrådet, Universitets- och högskolerådets och Myndigheten för yrkeshögskolan fastställda dokumentet *Intyg om behörighet för högskolestudier och yrkeshögskolestudier*.

³⁵ Folkhögskolan ska följa intentionerna avseende arkivvård i arkivlagen (1990:782) och bevara behörigheter, intyg och omdömen i minst 50 år.

³⁶ Folkbildningsrådets *Villkorsanvisning för folkhögskolans studieomdömen*.

- varje läsår sätta studieomdöme för samtliga deltagare på övriga allmänna kurser som skolan beslutat ska vara studieomdömesberättigade,
- utfärda studieomdömen för samtliga deltagare på allmän kurs på gymnasienivå, som uppnått omfattningskravet för högskolestudier respektive yrkeshögskolestudier,^{37 38} och
- bevara satta studieomdömen för deltagare i allmän kurs.³⁹

³⁷ Studerande kan begära att studieomdöme inte ska utfärdas.

³⁸ För studerande som inte uppnått omfattningskravet kan studieomdöme utfärdas på folkhögskolans eget kursintyg.

³⁹ Folkhögskolan ska följa intentionerna avseende arkivvård i arkivlagen (1990:782) och bevara behörigheter, intyg och omdömen i minst 50 år.

4 Rapportering av verksamhet

4.1 Anordnarskap

- Den folkhögskola som är anordnare av en kurs kan rapportera kursen som underlag för statsbidrag.
- Av rapporteringen ska framgå i vilken kommun kursen anordnats och om den anordnats i samverkan med annan part.
- Vid samverkan får inte folkhögskolan schablonmässigt förmedla bidrag till samverkande part.
- Folkhögskolan kan inte genomföra hela sin verksamhet enbart i form av distansutbildning.

4.2 Deltagare och deltagarveckor

- Som deltagare i allmän kurs eller särskild kurs räknas den som påbörjat kursen och fortfarande deltar den 15:e kursdagen per termin.
- Som deltagare i kort kurs räknas den som är närvarande minst 50 procent av kurstiden.
- Personer som är folkbokförda i Sverige eller medborgare i EU- och EFTA-länder ska vid beräkning motsvara minst 95 procent av deltagarveckorna.⁴⁰
- Vid kurser förlagda utomlands kan endast deltagare folkbokförda i Sverige utgöra underlag för statsbidrag.
- Deltagare som antagits till allmän kurs och som genom individuella val fått ett kursinnehåll som motsvarar villkoren för särskild kurs, ska rapporteras på särskild kurs.

⁴⁰ Se Folkbildningsrådets *Kompletterande information rörande deltagare i folkhögskolekurs*, dnr 182, 2017, 091

- Deltagare som antagits till särskild kurs, som genom individuella val fått ett kursinnehåll som motsvarar villkoren för allmän kurs, ska rapporteras på allmän kurs.
- Deltagare kan inte rapporteras för mer än heltid även om denne deltar i flera kurser under terminstid vid folkhögskolan.
- Antalet deltagarveckor i en kurs beräknas genom att antalet deltagare och antalet kursdagar multipliceras och därefter delas med fem.
- Deltagarveckor ska rapporteras på det år/den termin verksamheten genomförts.
Undantag är när en lång kurs passerar års-/terminskiftet med för få kursdagar för att kunna utgöra en ny lång kurs. De överskjutande kursdagarna rapporteras i det fallet på det år/den termin där kursen huvudsakligen bedrivits.
- Folkhögskolan ska säkerställa att den verksamhet som rapporteras som underlag för statsbidrag uppgår till högst 125 procent av ingångsvärdet.⁴¹
- All rapportering av deltagarveckor under ett verksamhetsår ska vara slutförd senast det stoppdatum efterkommande år som meddelats av SCB.

4.3 Kurslängd och heltidsstudier

- För den studerande ska heltidsstudier jämföras med heltidsarbete.
- Heltidsstudier ska innehålla schemalagt och lärarlett studiearbete med lägst fyra timmar à 60 minuter i genomsnitt per kursdag.
- Deltidskurs ska innehålla schemalagt och lärarlett studiearbete antingen om tre timmar à 60 minuter (75 procent), två timmar à 60 minuter (50 procent) eller en timme à 60 minuter (25 procent) per kursdag.
- I kurstiden ingår inte exempelvis pauser, restid, hemuppgifter eller egen övningstid.

⁴¹ Med ingångsvärde menas antalet deltagarveckor som Folkbildningsrådet har tilldelat respektive folkhögskola samt i förekommande fall tilldelning av utökade platser.

- Kursdag kan endast rapporteras då minst en ansvarig lärare är i tjänst.⁴²
- För att enskilt arbete utanför folkhögskolan ska utgöra hela kursdagar i en folkhögskolekurs måste kursen vara organiserad som distansutbildning.
- Högst 15 procent av kurstiden i allmän kurs och särskild kurs kan vara arbetsplatsförlagt lärande med tillgång till lärarresurs från folkhögskolan. Därutöver kan kurstiden i en särskild kurs som är en eftergymnasial yrkesutbildning innehålla ytterligare 10 procent arbetsplatsförlagt lärande med tillgång till lärarresurs från folkhögskolan.⁴³
- Allmänna kurser och särskilda kurser kan rapporteras med högst fem kursdagar per vecka i genomsnitt.
- Helgdagar som infaller måndag – fredag under pågående kurs kan räknas in i kurslängden.
- Högst en lovdag i genomsnitt per treveckorsperiod kan räknas in i kurslängden.
- Terminens första och sista dag måste vara en vardag med schemalagd aktivitet.
- Ett läsår eller ett kalenderår måste i rapporteringshänseende delas upp på en höst- och en vårtermin.

4.4 Lärartäthet

- I underlag för lärartäthet inräknas all tjänstgöring av lärare inom statsbidragsberättigad verksamhet och undervisning som utförs av rektor eller annan personal som inte är lärare. Ideella ledare kan totalt högst utgöra 10 procent av underlaget för lärartäthet i allmän och särskild kurs.⁴⁴

⁴² Perioder då deltagarna erhållit hemuppgifter, men ingen lärare är i tjänst och undervisar, kan aldrig räknas som kursdagar.

⁴³ Kursen ska vara godkänd av Centrala studiestödsnämnden (CSN) som B1. I avdelning B1 i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655) finns en förteckning över de folkhögskoleutbildningar för vilka studiestöd för eftergymnasial yrkesutbildning kan lämnas.

⁴⁴ En skola kan ha ideella ledare utöver lärarna, men de tillåts enbart ersätta lärarna högst 10 procent av kurstiden. Denna tid är statsbidragsberättigad. Med ideell ledare avses ledare som inte är avlönade vare sig av folkhögskolan eller av eventuell samverkanspart.

- I underlag för lärartäthet inräknas inte: lärartjänstgöring finansierad av förstärkningsbidrag eller språkligt stöd; lärares uppdrag som inte ingår i lärartjänsten; undervisning inom uppdragsutbildning.

4.5 Verksamhet som inte är statsbidragsberättigad

Verksamhet där statsbidrag ur folkbildningsanslaget inte används, får heller inte rapporteras som statsbidragsberättigad verksamhet.

Statsbidrag kan inte användas till

- verksamhet som utgör en förenings ordinarie, interna eller organisatoriska verksamhet,⁴⁵
- organisationsstöd,
- verksamhet med kommersiellt syfte,
- verksamhet som annan myndighet eller organisation än Folkbildningsrådet finansierar,⁴⁶
- uppdragsutbildning,⁴⁷ eller
- vård och rehabilitering.

Kompetensutveckling av folkhögskolans personal är ett arbetsgivaransvar och kan finansieras med statsbidrag, men kan inte rapporteras som deltagarvecka eller underlag för verksamhetsbidrag.

⁴⁵ Exempel på detta är styrelsemöten, personalmöten och årsmöten samt medlemsaktiviteter av olika slag, till exempel gudstjänster och läger.

⁴⁶ Kompletterande finansiering kan förekomma om ett centralt avtal föreligger mellan Folkbildningsrådet och annan myndighet

⁴⁷ Ingen utbildning som genomförs på någons uppdrag och som riktar sig till en avgränsad målgrupp med skyldighet att delta kan vara bidragsgrundande.

5 Uppföljning och rapportering

Uppföljningen av bidragsvillkor bygger i grunden på en tillit till folkhögskolornas eget ansvar för verksamheten. Folkhögskolorna har som statsbidragsmottagare ansvaret för att visa att folkbildningen genomförs i enlighet med statens syften och Folkbildningsrådets statsbidragsvillkor. Rapportering ska ske korrekt och i rätt tid, vilket kräver kvalitetssäkring av interna processer. Folkhögskolorna ska som ansvarig anordnare formulera målen för, kvalitetssäkra och utveckla sin verksamhet, och därtill arbeta med internkontroll samt risk- och väsentlighetsanalys.

Detta avsnitt beskriver hur Folkbildningsrådets uppföljningsarbete av statsbidragsvillkoren går till, vad som gäller samt vad som krävs av folkhögskolorna för att Folkbildningsrådet ska kunna genomföra detta arbete.

5.1 Uppföljning av statsbidragsvillkoren

Folkbildningsrådets årliga uppföljning av de enskilda folkhögskolorna genomförs på tre sätt:

- Genom dokumentanalys för samtliga folkhögskolor med särskilt fokus på folkhögskolornas kvalitetsarbete
- Genom statistikanalys av inrapporterad verksamhet
- Genom besök på ett urval av folkhögskolor med särskilt fokus på utvalda frågor

Varje folkhögskola följs upp för sig, och resultaten sammanställs sedan i en gemensam uppföljningsrapport för alla skolor tillsammans. Denna rapport behandlas av Folkbildningsrådets styrelse och delges därefter samtliga folkhögskolor.

Resultatet av uppföljningen kan även leda till att beslut fattas i enlighet med *Riktlinjer för Folkbildningsrådets hantering av avvikelser*.⁴⁸

⁴⁸ *Riktlinjer för Folkbildningsrådets hantering av avvikelser.*

Om det framkommer att statsbidrag har erhållits på felaktiga grunder kan Folkbildningsrådet återta statsbidrag i enlighet med 16 § statsbidragsförordningen:

Folkbildningsrådet får besluta att helt eller delvis kräva tillbaka ett statsbidrag om:

1. mottagaren av statsbidraget genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att statsbidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp,
2. statsbidraget av något annat skäl än vad som sägs i 1 har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta,
3. statsbidraget inte använts för det ändamål det har beviljats, eller
4. villkor i beslutet om statsbidrag inte har följts.⁴⁹

5.1.1 Dokumentation

Nedan återfinns de dokument som regelbundet ska sändas in till Folkbildningsrådet, vissa årligen, vissa vid uppdatering och vissa på begäran. Dokumenten ska skickas till info@folkbildningsradet.se. Alla dokument ska:

- skickas digitalt, vara beslutade och daterade samt
- i förekommande fall vara undertecknade av behörig beslutsfattare.

För att kunna göra jämförelser över tid och mellan skolor är det viktigt att skolornas verksamhetsberättelser respektive årsredovisningar har ett relativt likartat innehåll, och därför finns anvisningar för detta nedan.

5.1.1.1 Årlig dokumentation

Nedanstående dokument ska vara Folkbildningsrådet tillhanda **senast 15 juni** årligen. För folkhögskolor med brutet verksamhetsår ska de vara tillhanda **senast 15 december**. Dokumenten ska skickas digitalt i sökbart format.

- Årsredovisning,
- Verksamhetsberättelse,
- Revisionsberättelse,
- I förekommande fall årsmötesprotokoll,

⁴⁹ Statsbidragsförordningen § 16

- I förekommande fall årsredovisning för den juridiska person som är mottagare av statsbidraget,
- Verksamhetsplan för innevarande år.

För det fall en folkhögskola inte har skickat in sin dokumentation i tid, hålls hälften av statsbidraget för tredje respektive första kvartalet inne till dess att dokumentationen har inlämnats.

5.1.1.2 Anvisning för årsredovisning

Den ekonomiska redovisningen ska följa årsredovisningslagen (1995:1554), samt Bokföringsnämndens allmänna råd. Följande gäller därutöver för den ekonomiska redovisningen:

- Verksamhetsår bör sammanfalla med kalenderår. I de fall dessa ej sammanfaller ska statsbidragen för respektive kalenderår redovisas i not med gjorda periodiseringar.
- Ingår folkhögskolan som en del i en juridisk person med bredare verksamhet än folkhögskola ska folkhögskolans ekonomi särredovisas i not och kommenteras i revisionsberättelsen.
- Av årsredovisningen ska tydligt framgå hur mycket folkhögskolan erhållit i statsbidrag från Folkbildningsrådet och Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, antingen på intäktssidan i resultaträkningen, eller i not. I de fall dessa poster inte överensstämmer med de belopp som fördelats ska eventuell periodisering eller annan omfördelning redovisas i not. Vid periodisering ska noten också hänvisa till aktuell balanspost.

5.1.1.3 Anvisning för verksamhetsberättelse

Följande rubriker, eller motsvarande innehåll, ska täckas av verksamhetsberättelsen:

- Verksamhetsåret; viktiga händelser och resonemang kring dessa.
- Genomförda kurser; beskrivningar av innehåll inklusive eventuellt utvecklingsarbete; redovisning per termin av antal deltagare uppdelat på kön, samt antalet deltagarveckor summerat per kursstyp.⁵⁰

⁵⁰ Se: <http://www.folkbildningsradet.se/statistik/Statistik-om-folkhogskolan/Statistik-lansvis-for-folkhogskola/>

- Kvalitetsarbete; redogörelse för koppling till mål- och styrdokument, arbetssätt och insamling av underlag, prioriterade områden för året, plan för åtgärder och uppföljning av dem.
- Organisation; övergripande beskrivning av struktur, roller och ansvarsfördelning, inklusive eventuellt utvecklingsarbete.
- Deltagarfrågor; beskrivning av arbetet med studerandeinflytande, studeranderättsliga frågor och andra processer som direkt berör deltagarna, samt eventuellt utvecklingsarbete.
- Årets arbete för jämställdhet och mot diskriminering utifrån nedanstående beskrivning under Övrig dokumentation.

5.1.1.4 Övrig dokumentation

Utöver ovanstående genomgång av årshandlingar sker årligen en fördjupning inom något eller några utvalda områden. Därför ska nedanstående handlingar från de enskilda folkhögskolorna finnas antingen i Folkbildningsrådets arkiv eller tillhanda på skolorna att skickas in på begäran från Folkbildningsrådet.

Följande ska finnas i aktuell version hos Folkbildningsrådet:

- Stadgar, reglemente eller motsvarande styrdokument
- Handlingsplan för förstärkningsbidraget
- Handlingsplan för arbetet med språkligt stöd

Följande ska finnas tillgängligt på folkhögskolorna:

- Organisationsplan samt delegationsordning
- Skolan samlade mål för allmän kurs samt formulerade läranderesultat för SeQF nivå 2 respektive 4
- Studeranderättsliga dokument:
 - Beskrivning av kurser aktuella för uppföljningsåret med tillhörande antagningskrav, kursplanering och måldokument
 - Beskrivning av antagningsprocessen
 - Beskrivning av omdömesprocessen
 - Annan skriftlig information som lämnas till studerande i samband med kurs- eller terminsstart

- Samverkansavtal gällande långa och korta kurser som ges i samarbete med annan part
- Jämställdhet: beskrivning av hur verksamheten bidrar till att alla oavsett kön har samma makt att forma samhället och sina liv. Beskrivningen ska innehålla identifierade problem, mål, åtgärder och resultat eller motsvarande systematiskt tillvägagångssätt.
- Aktiva åtgärder mot diskriminering: beskrivning av hur folkhögskolan arbetar för att förebygga diskriminering. Beskrivningen ska innehålla nulägesbeskrivning, mål, åtgärder och resultat eller motsvarande systematiskt tillvägagångssätt.

5.1.1.5 Statistik

Under året genomförs uppföljning baserat på folkhögskolornas rapportering till Statistiska Centralbyrån, SCB. SCB är från och med 1 mars 2018 statistikansvarig myndighet för folkhögskolan, och har därmed ansvaret för datainsamling och granskning av vad som rapporterats. Statistik insamlad av SCB bearbetas och sammanställs av Folkbildningsrådet till underlag för uppföljning, återsrapportering och bidragsgivning.

Se mer om vad som gäller vid rapportering i kapitel 4 samt under *Årlig rapportering* nedan.

Verksamhetsrapportering

Folkhögskolan ska varje år avrapportera den bidragsberättigade verksamheten i två delar:

- Statistikrapport med gruppuppgifter om deltagare per kurs.
- Deltagarstatistik med personuppgifter.

Dessa uppgifter rapporteras in till SCB fyra gånger per år. SCB publicerar tidsplan för rapporteringarna och datafilsbeskrivningar på <http://www.scb.se/folkhogskola/>.

Årlig rapportering

Nedan följer övriga uppgifter som folkhögskolan årligen ska rapportera in till SCB eller Folkbildningsrådet. All rapportering sker digitalt.

- Omdömen, både satta och utfärdade, samt utfärdade behörigheter rapporteras i deltagarstatistiken till SCB

- Uppgifter om den pedagogiska personalen rapporteras till SCB
- Folkhögskolans ekonomi rapporteras enligt särskilda anvisningar till SCB
- Antal sökande per studieplats rapporteras enligt anvisning till Folkbildningsrådet
- Antal helårstjänster inom folkbildningsverksamheten rapporteras till Folkbildningsrådet

Tidplan för ovanstående finns både på SCB:s och Folkbildningsrådets hemsida.

5.1.2 Besök på folkhögskolor

För att få en fördjupad bild av folkhögskolornas förutsättningar genomförs besök på ett urval av folkhögskolor under året. De frågeställningar som tas upp samt vilka skolor som får besök väljs ut årligen. Inför ett besök kan ytterligare handlingar begäras in utöver de som beskrivs i avsnittet *Dokumentation* ovan.

6 Fördelningssystem för statsbidraget

Tillgängligt statsbidrag provas årligen av Folkbildningsrådet för eventuell omfördelning. Folkbildningsrådet ska väga värdet av en omfördelning i syfte att möta förändrade samhällsbehov mot värdet av förutsägbarhet för folkhögskolorna. Statsbidraget fördelas i form av:

– Organisationsbidrag	ca 8 procent
– Verksamhetsbidrag	ca 84 procent
– Förstärkningsbidrag	ca 6 procent
– Bidrag för språkligt stöd	ca 2 procent

6.1 Organisationsbidrag

Alla folkhögskolor tilldelas ett lika stort organisationsbidrag. Detta är avsett att täcka kostnader för administration och andra insatser som ska genomföras vid folkhögskolan oberoende av verksamhetsomfattning.

6.2 Verksamhetsbidrag

Folkbildningsrådet fastställer årligen ett ingångsvärde för respektive folkhögskola samt ersättningsnivån per deltagarvecka. Antalet deltagarveckor ligger till grund för verksamhetsbidraget.⁵¹

En folkhögskola som under ett verksamhetsår inte når upp till sitt ingångsvärde får sitt verksamhetsbidrag reducerat. Folkhögskolan behåller sitt ingångsvärde ytterligare ett år. Om volymminskningen kvarstår i två år reduceras ingångsvärdet.

En folkhögskola, som genomför verksamhet över sitt fastställda ingångsvärde erhåller inte automatiskt ett högre ingångsvärde.

Varje år tar Folkbildningsrådet ställning till hur återlämnade och extra resurser ska fördelas.

⁵¹ En deltagare som studerar fem dagar heltid motsvarar vid beräkning en deltagarvecka.

Medel kan också avsättas för gemensamma insatser för folkhögskolorna. I sådana fall beslutar Folkbildningsrådet efter samråd med medlemsorganisationerna om inriktningen för de gemensamma medlen.

6.3 Förstärkningsbidrag

Förstärkningsbidraget avser merkostnader för utökad lärartäthet vid pedagogiska insatser för deltagare med funktionsnedsättning enligt Socialstyrelsens definition.⁵² Förstärkningsbidraget söks årligen utifrån dokumenterade merkostnader.⁵³

Folkhögskolan ska

- finansiera merkostnader inom det ordinarie verksamhetsbidraget motsvarande 300 000 kr per kalenderår,⁵⁴
- dokumentera hur folkhögskolan konstaterat att deltagaren har en funktionsnedsättning,
- upprätta en handlingsplan för förstärkningsbidraget, och
- informera deltagare som utgör grund för förstärkningsbidrag om att de har rätt till stöd i studiesituationen och till inflytande över planeringen av detta stöd.

6.4 Bidrag för språkligt stöd

Bidrag för språkligt stöd avser merkostnader för utökad lärartäthet vid pedagogiska insatser gällande utrikes födda deltagare med svårigheter i svenska språket. Det är endast deltagare med behov av särskild insats som berörs av stödet. Bidrag för språkligt stöd söks årligen utifrån dokumenterade merkostnader.⁵⁵

⁵² Funktionsnedsättning definieras av Socialstyrelsen som en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. En funktionsnedsättning kan uppstå till följd av sjukdom eller annat tillstånd eller till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana sjukdomar, tillstånd eller skador kan vara av bestående eller av övergående natur.

⁵³ Ansökan om förstärkningsbidrag ska ske årligen i januari via Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), med möjlighet till kompletteringar avseende andra halvårets verksamhet. Förstärkningsbidraget utbetalas i form av förskott som slutredovisas halvårsvis utifrån det faktiska behovet. *Särskilt utbildningsstöd* söks inte via Folkbildningsrådet, utan direkt från SPSM.

⁵⁴ Merkostnad beräknas utifrån varje folkhögskolas genomsnittliga ordinarie lärartäthet, vilken lägst får utgöra 1,8 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor.

⁵⁵ Merkostnad beräknas utifrån varje folkhögskolas genomsnittliga ordinarie lärartäthet, vilken lägst får utgöra 1,8 årslärartjänster per 1000 deltagarveckor.

Folkhögskolan ska

- dokumentera hur folkhögskolan konstaterat att deltagaren har behov av språkligt stöd,
- upprätta en handlingsplan för arbetet med språkligt stöd, och
- informera deltagare som är utrikesfödda och har behov av särskilt stöd, att de har rätt till stöd i studiesituationen och till inflytande över planeringen av detta stöd.

6.5 Medfinansiering

Utöver statsbidrag från Folkbildningsrådet utgår också medfinansiering till verksamheten i form av bidrag från den egna regionen samt mobilitetsersättning. Det är varje region som var för sig beslutar om bidragen, som därför kan variera, men Sveriges kommuner och regioners (SKR) rekommendation är 25 procent av deltagarveckans värde.

Folkhögskolorna måste själva ansöka om såväl bidrag som mobilitetsersättning från respektive region.

Bidrag och mobilitetsersättning utgår inte för uppdragsutbildningar vid folkhögskola eller för folkhögskolekurser som finansieras av andra offentliga medel.

Utöver förstärkningsbidraget från Folkbildningsrådet kan folkhögskolorna söka särskilt utbildningsstöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) för deltagare med funktionsnedsättning i allmän och särskild kurs samt i korta kurser.⁵⁶ Bidraget rör bland annat löner för stödpersoner och merkostnader för undervisningsmaterial.

⁵⁶ Förordningen (2011:1163) om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd.

Bilaga 1

Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om statsbidrag till folkbildningen.

Syftet med statens stöd till folkbildningen är att

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
2. bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
4. bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Statsbidrag lämnas i den mån det finns tillgång på medel.

2 § Folkhögskolor och studieförbund bedriver utbildnings-, bildnings- och kulturverksamhet. Studerandeorganisationer inom folkhögskolan bevakar de studerandes intressen.

3 § Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna bedriver utbildnings- och bildningsverksamhet.

4 § Folkbildningsrådet är en ideell organisation, där organisationer som företräder folkhögskolor och studieförbund är medlemmar. Enligt organisationens stadgar har Folkbildningsrådet i uppgift att sprida kunskap om folkbildningen och bevaka folkhögskolan som utbildningsform i utbildningssystemet. I dokument som antagits av organisationen ger Folkbildningsrådet anvisningar för folkhögskolornas studieomdömen och intyg. (Förordning 2017:275).

Förutsättningar för statsbidrag

5 § Statsbidrag enligt denna förordning får lämnas till folkhögskolor, studieförbund och studerandeorganisationer inom folkhögskolan. Folkbildningsrådet beslutar vilka som ska få statsbidrag och fördelar tillgängliga medel mellan dem.

6 § Statsbidrag enligt denna förordning får också lämnas till idrottens studie-, bildnings- och utbildningsverksamhet.

Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna beslutar vilka som ska få statsbidrag och fördelar tillgängliga medel mellan dem.

7 § För att statsbidrag ska lämnas för en verksamhet ska verksamheten ha den inriktning som anges i 1 §.

Statsbidrag får inte användas till verksamheter med kommersiellt syfte.

8 § För att få statsbidrag ska folkhögskolor och studieförbund dessutom uppfylla de villkor som anges i 9–11 §§ respektive 12 §.

Särskilda villkor för statsbidrag till folkhögskolor

9 § En folkhögskola ska ha en ansvarig styrelse. Styrelsen får vara gemensam för flera folkhögskolor.

Folkhögskolan ska ha en ordning för hantering av studeranderättsliga frågor. Folkhögskolan ska även ha en ordning för att ta tillvara de studerandes intressen i övrigt. Förordning (2018:738).

10 § Undervisningen ska vara avgiftsfri för de studerande. Förordning (2018:738).

11 § En folkhögskola ska anordna allmänna kurser främst avsedda för studerande som saknar grundskole- eller gymnasieutbildning. Allmänna kurser ska årligen utgöra minst 15 procent av folkhögskolans verksamhet.

Folkhögskolan ska för allmän kurs

1. ställa krav på resultat av lärande som motsvarar de krav som ställs på motsvarande utbildning inom grundskolan respektive gymnasieskolan,
2. utfärda intyg om godkänt resultat från allmän kurs på grundskolenivå från folkhögskola till en studerande som efter genomförd allmän kurs på grundskolenivå bedöms kunna tillgodogöra sig studier på gymnasial nivå, och
3. utfärda intyg om godkänt resultat från allmän kurs på gymnasial nivå från folkhögskola till en studerande, som efter genomförd

allmän kurs på gymnasial nivå uppnår de krav som ställs för grundläggande behörighet till högskolestudier enligt högskoleförordningen (1993:100) eller yrkeshögskolestudier enligt förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.

Till en plats på allmän kurs som finansieras med statsbidrag enligt denna förordning får folkhögskolan anta den som har fyllt 18 år eller ska fylla 18 år under det kalenderår kursen börjar. Förordning (2018:738).

Särskilda villkor för statsbidrag till studieförbund

12 § Ett studieförbund ska ha en ansvarig styrelse.

Studiecirkelverksamhet med gemensamma, planmässigt bedrivna studier ska utgöra basen för verksamheten.

I varje studiecirkel eller kulturaktivitet ska det finnas en ledare som är godkänd av en lokal studieförbundsavdelning.

Beslut om statsbidrag

13 § Beslut om statsbidrag ska innehålla uppgifter om bidragsbeloppet, de villkor som är förenade med bidraget och ordningen för utbetalning.

Uppföljning och redovisning

14 § Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska varje år lämna årsredovisning och budgetunderlag till regeringen enligt de riktlinjer som regeringen meddelar.

15 § Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten i förhållande till de syften som anges i 1 § och de villkor som föreskrivits för att statsbidrag ska lämnas.

Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska, i enlighet med de riktlinjer som regeringen meddelar, lämna regeringen sådana sakuppgifter om verksamheten och sådan verksamhetsredovisning som behövs för uppföljning och utvärdering.

Folkbildningsrådet ska granska kvaliteten i utbildningen inom de allmänna kurserna och folkhögskolornas eget kvalitetsarbete när det gäller denna utbildning inklusive utfärdande av intyg. Kvalitetsgranskningen ska genomföras med utgångspunkt i en behovsanalys. (Förordning 2017:275)

Återkrav

16 § Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna får besluta att helt eller delvis kräva tillbaka ett statsbidrag om

1. mottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att statsbidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp,
2. statsbidraget av något annat skäl än vad som sägs i 1 har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta,
3. statsbidraget inte används för det ändamål det har beviljats för, eller
4. villkor i beslutet om statsbidrag inte har följts.

Revision

17 § Staten ska ges möjlighet att utse en revisor i Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna. Folkbildningsrådet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna ska ersätta staten för kostnaderna för denna revision.

Förvaltningslagens tillämplighet

18 § Vid handläggningen av ärenden enligt denna förordning tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16-18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut, och
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till. Förordning (2018:884).

Överklagande

19 § Beslut enligt denna förordning får inte överklagas.

